

การสืบสานวัฒนธรรมไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลดอนมะเกลือมีเชื้อสายลาวโซ่ง (ไทยทรงดำ) ซึ่งเป็นเรียดนามที่อาศัยอยู่ที่เมืองเดียนเบียนฟู และถูกกวาดต้อนเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทย ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 1-3 โดยชาวลาวโซ่งจะอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายในหลายๆพื้นที่ของประเทศไทย และมีวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยทรงดำเริ่มที่จะถูกกลืนหายไปด้วยค่านิยมสมัยใหม่ บรรดาผู้นำชาวบ้านในตำบลดอนมะเกลือจึงได้ริเริ่มการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำ ซึ่งได้แนวคิดมาจากการไปศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเริ่มต้นจากการจัดกิจกรรมกันเองภายในชุมชน ในปี 2530 ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการแสดง เช่น การเล่นลูกข่าง, การรำไทยทรงดำ, การทอดคอนล้าแคน, และการทำอาหารพื้นบ้านไทยทรงดำรับประทานกันในชุมชน ต่อมาในปี 2533 จึงได้มีการสานความสัมพันธ์กับชาวไทยทรงดำ ในพื้นที่อื่นในประเทศไทย ด้วยการเชิญให้ชาวไทยทรงดำในพื้นที่ต่างๆ มาร่วมงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ ของตำบลดอนมะเกลือ ซึ่งจะจัดขึ้นทุกวันที่ 15 เมษายนของทุกปี และนำชาวไทยทรงดำในตำบลดอนมะเกลือไปร่วมงานในลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น แต่ที่ผ่านมานั้น ยังไม่มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจังจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในด้านการวางแผนการดำเนินงานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ข้อมูลพื้นฐานปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ลู่ทอง

จังหวัด: สุพรรณบุรี

ประชากร: 4,589 คน

พื้นที่: 20 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

ในปี 2542 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะเกลือ ได้จัดให้มีโครงการ "การสืบสานวัฒนธรรมไทยทรงดำ(ลาวโซ่ง)" โดย อบต. ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนการดำเนินงานและประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1.จัดการประชุมสมาชิกสภา อบต. ร่วมกับ ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน, ครู, พระภิกษุ, และผู้นำประชาชนในชุมชน เพื่อวางแผนการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานเพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โดยมีรายละเอียด คือ

-นายก อบต.	เป็นประธาน
-กำนันตำบลดอนมะเกลือ	เป็นรองประธาน
-สมาชิกสภา อบต. ทั้ง 12 หมู่บ้าน	เป็นกรรมการ
-ผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 12 หมู่บ้าน	เป็นกรรมการ
-ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน ทั้ง 12 หมู่บ้าน	เป็นกรรมการ
-ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนมะเกลือ	เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.คณะกรรมการจัดงานจะเชิญตัวแทนของทั้ง 12 หมู่บ้าน มาร่วมประชุมและมอบหมายให้แต่ละหมู่บ้านจัดทำอาหารเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและรับประทานร่วมกันในวันงาน โดยจะกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านจัดทำอาหาร หมู่บ้านละ 3 อย่าง และมีการจับสลากรายการอาหารที่แต่ละหมู่บ้านจะต้องจัดทำ

3.ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการติดป้ายประกาศ และการกระจายเสียงตามสาย พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชาวไทยทรงดำที่อยู่ในพื้นที่อื่นมาร่วมกิจกรรม เช่น อำเภออุ้มทอง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม, อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น โดยจะทำการประชาสัมพันธ์ โดยมอบหมายให้สมาชิกสภา อบต. เดินทางไปพบกับชาวไทยทรงดำ ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อแจ้งกำหนดการจัดงานให้ทราบ

3.งานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ ตำบลดอนมะเกลือจะจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในวันที่ 15 เมษายนของทุกปี โดยสถานที่จัดงานคือวัดดอนมะเกลือ ซึ่งจะเริ่มงานตั้งแต่เวลา 17.00 น. โดยชาวไทยทรงดำที่มาร่วมงานจะร่วมรับประทานอาหารพื้นบ้านไทยทรงดำ ที่แต่ละหมู่บ้านได้จัดเตรียมมา และมีกิจกรรมการแสดง เช่น การเล่นลูกช่วง การรำไทยทรงดำ และการทอดคอนฟ้อนแคน (การทอดผ้าป่าของชาวไทยทรงดำ) และชาวไทยทรงดำที่มาจากท้องถิ่นอื่นๆ จะนำเงินมาสมทบทุนการทอดผ้าป่า และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานด้วย โดยกิจกรรมต่างๆจะดำเนินต่อเนื่องไปจนกระทั่งสิ้นสุดในเวลา 24.00 น.

4.ประชาชนแต่ละครัวเรือนจะร่วมกันบริจาคเงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาหารที่รับประทานร่วมกันในงาน ครัวเรือนละ 50-100 บาท ทำให้มีรายรับปีละประมาณ 35,000-65,000 บาท

แต่ในปี 2542 อบต. ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงาน 100,000 บาท และชาวลาวโซ่งจากพื้นที่ต่างๆ ที่มาร่วมงานจะร่วมบริจาคเงินสมทบทุน ชุมชนละ 3,000-4,000 บาท

เมื่อหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้ว มีเงินคงเหลือประมาณ 30,000-40,000 บาท และได้นำเงินดังกล่าวไปจัดตั้งเป็นเงิน "กองทุนไทยทรงดำดอนมะเกลือ" โดยได้เปิดเป็นบัญชีเงินฝากธนาคารและมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการจัดงาน เป็นผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินทุน ซึ่งเงินกองทุนดังกล่าวได้นำไปเป็นเงินทุนในการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือในปีต่อมา และเป็นค่าใช้จ่ายในการนำชาวไทยทรงดำจากตำบลดอนมะเกลือไปร่วมกิจกรรมลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น

ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา อบต. ได้ปรับลดงบประมาณที่ใช้สนับสนุนโครงการนี้เหลือเพียง 50,000 บาท ต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับการจัดงานดังกล่าวในทุกๆ ปี

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1.ค่าใช้จ่ายในการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของ อบต. สำหรับปี 2542 เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท, และสำหรับปี 2543 เป็นต้นมาปีละ 50,000 บาท 2.เงินบริจาคสมทบชาวไทยทรงดำจากพื้นที่ต่างๆ ที่มาร่วมงานทุนชุมชนละ 3,000-4,000 บาท 3.ประชาชนแต่ละครัวเรือนบริจาคเงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาหารที่รับประทานร่วมกันในงาน ครัวเรือนละ 50-100 บาท ทำให้มีรายรับปีละประมาณ 35,000-65,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1.เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 1 ชุด 2.เต็นท์ จำนวน 4 หลัง 3.โต๊ะ จำนวน 40-50 ตัว 4.เก้าอี้ จำนวน 40-50 ชุด 5.ช้อน, ถ้วย,จาน, ประมาณ 40-50 ชุด
บุคลากร	1.คณะกรรมการจัดงานซึ่งปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 51 คน 2.ตัวแทนชาวไทยทรงดำจากพื้นที่ต่างๆ ที่เข้าร่วมงานปีละประมาณ 10,000 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
กุมภาพันธ์ 2542	-จัดประชุมสมาชิกสภา อบต. ร่วมกับ ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน, ครู, พระภิกษุ, และผู้นำประชาชนในชุมชน เพื่อวางแผนการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน -ประสานงานกับเจ้าอาวาสวัดดอนมะเกลือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้พื้นที่ของวัด เป็นสถานที่จัดงาน	-นายก อบต. -คณะกรรมการจัดงาน
มีนาคม 2542	-จัดประชุมตัวแทนของทั้ง 12 หมู่บ้าน เพื่อมอบหมายให้แต่ละหมู่บ้านจัดทำอาหารเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและรับประทานร่วมกันในวันงาน และจัดสลากรายการอาหารที่แต่ละหมู่บ้านจะต้องจัดทำ -ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการติดป้ายประกาศ และการกระจายเสียงตามสาย -จัดเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ที่ใช้จัดงานส่งเสริมวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือ -ประชาสัมพันธ์ให้ชาวไทยทรงดำที่อยู่ในพื้นที่อื่นมาร่วมกิจกรรมโดยวิธีมอบหมายให้สมาชิกสภา อบต. เดินทางไปพบกับชาวไทยทรงดำ ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อแจ้งกำหนดการจัดงานให้ทราบ	-ปลัด อบต., คณะกรรมการจัดงาน -คณะกรรมการจัดงาน -นายก อบต., คณะกรรมการจัดงาน -คณะกรรมการจัดงาน
เมษายน 2542	-งานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือตามแผนงานที่ได้จัดเตรียมไว้ -จัดประชุมเพื่อประเมินผลการจัดงาน พร้อมทั้งนำค่าใช้จ่ายที่เหลือไปจัดตั้งเป็น "กองทุนไทยทรงดำดอนมะเกลือ"	-นายก อบต. -นายก อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

เครือข่ายชาวไทยทรงดำในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย

วัดดอนมะเกลือ

--บทบาทความร่วมมือ--

- สมทบทุนเงินทุนในการทอดผ้าป่า และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงาน
- ส่งตัวแทนชุมชนเข้าร่วมงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ ของตำบลดอนมะเกลือเป็นประจำ ทุกปี
- เื้อื่อเพื่อสถานที่ใช้จัดงานฟื้นฟูวัฒนธรรม ไทยทรงดำ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. มีการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือโดยผู้นำชุมชน แต่ยังไม่มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจังจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในด้านการวางแผนการดำเนินงานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยประชาชนในตำบลดอนมะเกลือแต่ละครัวเรือนจะร่วมกันบริจาคเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานครัวเรือนละ 50-100 บาท

หลังการดำเนินการ

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน เพื่อให้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. อบต. ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำ สำหรับปี 2542 เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท, และสำหรับปี 2543 เป็นต้นมาปีละ 50,000 บาท ทำให้มีเงินทุนในการจัดงานในแต่ละปีเป็นจำนวนที่แน่นอน
3. มีการนำเงินที่เหลือมาจากการจัดงาน มาจัดตั้งเป็นกองจัดตั้ง "กองทุนไทยทรงดำดอนมะเกลือ" เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดงานส่งเสริมวัฒนธรรมชาวไทยทรงดำตำบลดอนมะเกลือ ในปีต่อมา และเป็นค่าใช้จ่ายในการนำชาวไทยทรงดำจากตำบลดอนมะเกลือ ไปร่วมกิจกรรมลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น โดยมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการจัดงานเป็นผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงินทุน
4. ชาวไทยทรงดำที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย มีโอกาสพบปะและสานความสัมพันธ์กัน เกิดเป็นเครือข่ายชาวไทยทรงดำที่มีสมาชิกไม่ต่ำกว่า 10,000 คน
5. วัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยทรงดำที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ได้รับการฟื้นฟูและสืบทอดไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
- เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชนบางส่วน ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมงานฟื้นฟูประเพณีไทยทรงดำที่ได้จัดขึ้น เนื่องจากไม่เห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่ไว้	- เน้นการประชาสัมพันธ์ ให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและประเพณีชาวไทยทรงดำที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง และเปิดโอกาสให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การช่วยผู้ปกครองในการประกอบอาหาร เป็นต้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชุมชน ที่มีจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนให้คงอยู่ไว้ จึงได้เสียสละทั้งแรงกายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนความร่วมมือจากบรรดาชาวไทยทรงดำที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นที่ได้ร่วมสนับสนุนการจัดงานด้วยดีตลอดมา

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนถือเป็นประเพณีที่สำคัญของชุมชน และจะมีการดำเนินงานต่อเนื่องตลอดไป โดย อบต. มีแผนงานจะจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการนี้เป็นเงินไม่ต่ำกว่า 50,000 บาทในทุกๆ ปี

บทเรียนที่ได้รับ

การสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น นั้น จะประสบความสำเร็จได้จะต้องเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นใหม่ ซึ่งหากไม่เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนแล้ว สิ่งดังกล่าวก็คงถูกกลืนและสูญหายไป

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

โครงการนี้สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นได้ โดยสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ ประชาชนในชุมชนต้องยอมรับและเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญในการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสอาด ใจโอบอ้อม
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะเกลือ
ที่อยู่ : หมู่ 2 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี
โทรศัพท์ : (035) 551-668

ชื่อ-นามสกุล : นางปราณี ทองลอย
ตำแหน่ง : รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะเกลือ
ที่อยู่ : หมู่ 2 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี
โทรศัพท์ : (07) 9974616

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2542

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 2 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุพรรณบุรี 72220
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	20 ตารางกิโลเมตร 3,679,251.91บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	5,857,548.15 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตชุมชน	พื้นที่ของตำบลดอนมะเกลือเป็นที่ราบลุ่มเหมาะ แก่การทำเกษตร ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสาย ลาวโซ่ง หรือไทยทรงดำ มีวิถีชีวิตชนบธรรมเนียม ประเพณีที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น มีความเป็นเอกลักษณ์ ของตนเองทั้งการกินอยู่ และการแต่งกาย โดยบรรดา แม่บ้านจะประกอบอาชีพเสริมด้วยการทอผ้าโดยใช้ แท็บทุกหลังคาเรือน